

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-526-6-74>

**LEGAL DEPARTMENTS OF LOCAL SELF-GOVERNMENT  
IN THE SYSTEM OF LEGAL AID PROVIDERS**

**ЮРИДИЧНІ СЛУЖБИ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО  
САМОВРЯДУВАННЯ У СИСТЕМІ СУБ'ЄКТІВ НАДАННЯ  
БЕЗОПЛАТНОЇ ПРАВНИЧОЇ ДОПОМОГИ**

**Zlomynoha V. M.**

*Postgraduate Student at the Department  
of Constitutional  
and Administrative Law,  
Zaporizhzhia National University  
Zaporizhzhia, Ukraine*

**Зломиного В. М.**

*аспірант кафедри конституційного  
та адміністративного права,  
Запорізький національний  
університет  
м. Запоріжжя, Україна*

Ураховуючи, що юридична служба (ЮС) в органах місцевого самоврядування (ОМС) є відповідальною за організацію правової роботи, спрямованої на правильне застосування, неухильне дотримання та запобігання невиконанню вимог актів законодавства й інших нормативних документів керівниками та працівниками під час виконання покладених на них завдань і функціональних обов'язків, а також, спираючись на системний аналіз актів локальної нормотворчості, які регламентують та регулюють діяльність ЮС, і враховуючи положення Загального положення про юридичну службу міністерства, іншого органу виконавчої влади, державного підприємства, установи та організації, що має рекомендаційний характер можна констатувати, що реалізація її правового статусу має багатоаспектне спрямування та є важливим в сучасних умовах побудови правозахисного механізму.

Необхідно підкреслити, що повноваження ЮС ОМС мають обмежувальний характер, що визначено у Положенні №1040.

У зв'язку із ухваленням Закону України «Про безоплатну правничу допомогу» від 2 червня 2011 року Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» було доповнено окремою ст. 38-1 «Повноваження у сфері надання безоплатної первинної правової допомоги», що закріпило вимоги із надання безоплатної первинної правничої допомоги, її організації до власних (самоврядних) повноважень виконавчих органів сільських, селищних, міських рад.

Так, до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад віднесено:

«1) утворення в установленому порядку спеціалізованих установ з надання безоплатної первинної правничої допомоги з урахуванням потреб територіальної громади;

2) підготовка і внесення на розгляд ради пропозицій щодо утворення спеціалізованих установ з надання безоплатної первинної правничої допомоги, вирішення питань про чисельність працівників таких установ, про витрати на їх утримання, здійснення матеріально-технічного забезпечення їх діяльності, надання для їх функціонування необхідних приміщень;

3) забезпечення координації діяльності спеціалізованих установ з надання безоплатної первинної правничої допомоги на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці;

4) здійснення фінансування спеціалізованих установ з надання безоплатної первинної правничої допомоги та контролю за використанням коштів такими установами за призначенням;

5) розгляд письмових звернень про надання безоплатної первинної правничої допомоги та надання такої допомоги з питань, що належать до їхньої компетенції, відповідно до закону;

6) надання роз'яснень положень законодавства та консультацій щодо порядку звернення про надання безоплатної вторинної правничої допомоги;

7) забезпечення особистого прийому осіб для надання безоплатної первинної правничої допомоги;

8) залучення на підставі договорів адвокатів, інших фахівців у відповідній галузі права та юридичних осіб приватного права до надання безоплатної первинної правничої допомоги;

9) координація діяльності з місцевими органами виконавчої влади та територіальними органами центральних органів виконавчої влади щодо надання безоплатної первинної правничої допомоги;

10) надання документів та інших матеріалів або їх копій, необхідних для надання безоплатної вторинної правничої допомоги;

11) організація семінарів, конференцій з питань надання безоплатної первинної правничої допомоги».

Очевидно, що реалізація покладених на виконавчі органи селищних, сільських та міських рад із здійснення функцій забезпечення безоплатної первинної правничої допомоги найбільш дотичною є до функціонального змісту діяльності ЮС ОМС, яка «ініціює, організує, виконує, супроводжує, забезпечує, координує, контролює, в деякій мірі

гарантує організацію та реалізацію діяльності у сфері надання безоплатної первинної правової допомоги, а також сприяє наданню безоплатної вторинної правової допомоги» [1, с. 74; 2].

Юридична служба органу місцевого самоврядування (ОМС) відіграє ключову роль у забезпеченні реалізації права громадян на безоплатну правничу допомогу (БПД), гарантованого Конституцією України та Законом України «Про безоплатну правову допомогу».

У межах своїх повноважень юридична служба ОМС сприяє:

1. Організації надання первинної правової допомоги, зокрема:
  - інформуванню громадян щодо їхніх прав, свобод і обов'язків;
  - консультуванню з правових питань;
  - допомозі у складанні заяв, скарг та інших документів правового характеру.

2. Взаємодії з центрами з надання БВПД (безоплатної вторинної правової допомоги) - укладання меморандумів, організація спільних прийомів громадян, обмін інформацією щодо актуальних проблем правозастосування.

3. Популяризації правової культури в громаді через проведення:

- ☐ правопросвітницьких заходів (тематичних зустрічей, семінарів, круглих столів);
- ☐ інформаційних кампаній з прав людини, соціального захисту, захисту прав дітей, людей з інвалідністю тощо.

4. Розробці та реалізації локальних нормативно-правових актів, які регламентують порядок надання БПД на місцевому рівні, створення умов для доступу до правової допомоги в ОМС (наприклад, мобільні точки доступу, «єдині вікна», правові хаби).

5. Забезпеченні правової підтримки проєктів і програм соціального спрямування, де участь громади потребує правового супроводу – наприклад, у сфері земельних питань, соціального забезпечення, захисту прав внутрішньо переміщених осіб.

Таким чином, юридична служба виступає не лише як механізм внутрішнього правового забезпечення роботи ОМС, а й як важливий інструмент реалізації соціальної функції держави [3] на місцевому рівні – сприяння доступу кожного мешканця громади до правосуддя.

### **Література:**

1. Кравець О.О. Правовий статус юридичної служби органу місцевого самоврядування в Україні. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.02 «Конституційне право;

муніципальне право» (081 - Право). – Інститут законодавства Верховної ради України, Київ, 2017; Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, Харків, 2017. 144 с.

2. Кравець О.О. Роль юридичної служби в реалізації принципів місцевого самоврядування України. *Актуальні проблеми політики*. 2001. Вип. 12. С. 479 – 484.

3. Легеца Ю.О. Функції держави як зміст її сутності. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2012. № 2. С. 68-75

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-526-6-75>

## THE STATE OF STATUTORY REGULATION OF ENSURING THE LEGALITY OF LICENSING ACTIVITIES

### СТАН НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАКОННОСТІ ДОЗВІЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

**Markevych I. B.**

*Project and Program Manager  
Ukrainian Startup Fund*

**Маркевич І. Б.**

*керівник проектів та програм  
Український фонд стартапів*

До проблем регулювання дозвільної діяльності, де абсолютне пріоритетне значення займає проблема подолання проявів корупції, що в тому числі можливим через наявний розпорошений масив підзаконних нормативно-правових актів, що мають вирішальне значення для врегулювання здійснення адміністративних процедур у сфері ліцензування, патентування і квотування, державне замовлення, технічне регулювання, застосування нормативів та лімітів, регулювання цін і тарифів; надання інвестицій, податкових та інших пільг; надання дотацій, компенсацій, цільових інновацій та субсидій, пов'язаних із здійсненням господарської діяльності.

До сфери нормативно-правового регулювання у сфері дозвільної діяльності в Україні відносяться також акти міжнародного законодавства, серед яких важливе значення мають Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 16.12.1966 [1]; Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом,